

Sygn. akt III C 291/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, Wydział III Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Dietkow

Protokolant: Małgorzata Szymanowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2014 roku w W.

sprawy z powództwa K. S. i M. W.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności w całości tytuł wykonawczy, którym jest bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) wystawiony w dniu 19 listopada 2013 roku przeciwko dłużnikom solidarnym K. S. i M. W., a któremu Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim w dniu 06 grudnia 2013 roku nadał klauzulę wykonalności w sprawie sygn. akt I Co 1507/13 i zasądził koszty nadania klauzuli;
2. zasądza od pozwanego (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów K. S. i M. W. solidarnie 11.657,00 PLN (jedenaście tysięcy sześćset pięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

III C 291/14

UZASADNIENIE

W pozwie nadanym w dniu 14 lutego 2014 roku powodowie K. S. i M. W. wnosili o:

1. pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, na podstawie którego wszczęta została egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie H. S., tj. Bankowego Tytułu Wykonalności nr (...) z dnia 19 listopada 2013 roku, opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 6 grudnia 2013 roku;
2. uchylenie dokonanych czynności przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie H. S. dokonanych w ramach prowadzonej egzekucji o sygn.. Km 1090/1 tj. zajęcia zwrotów nadpłaty podatku dochodowego za rok ubiegły u Naczelnika Urzędu Skarbowego w W., zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego w Banku (...), zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego Bank (...), zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego (...) Bank (...) w S.;
3. ustalenie, że pomiędzy stronami w dniu 08.10.2013 r. została zawarta w formie ugody restrukturyzacyjna umowa dotycząca umowy kredytowej nr (...) z dnia 16.06.2009 r. w której pozwany zobowiązał się nie dochodzić odsetek karnych wobec powódki, zaś ta miała tytułem zaciągniętego kredytu dokonywać dalszych spłat w postaci 100 rat każda po 2.000 zł począwszy od daty zawarcia ugody;
4. zasądzenie kosztów procesu wedle norm przepisanych.

Pozwany (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Powodowie w dniu 10 października 2014 roku cofnęli pozew w pkt 3 i 6 pozwu (pkt 2, 3 jw.) i postanowieniem z dnia 18 listopada 2014 roku sąd umorzył postępowanie w tej części – k. 228.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 czerwca 2009 roku powódka K. S. zawarła z pozwanym umowę kredytu hipotecznego z kwotą kredytu 178.622,49 PLN, który miał być spłacany w 360 miesięcznych ratach kapitałowo odsetkowych – dowód – umowa k. 10. Zabezpieczeniem spłaty kredytu było poręczenie udzielone przez M. W. – okoliczność bezsporna. Strony umowy uzgodniły w § 21, iż w razie stwierdzenia przez Bank, że warunki udzielenia kredytu nie zostały dotrzymane, lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo-kapitałowych lub skierowani egzekucji do nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu, Bank może a) wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, b) zażądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu bądź przedstawienia w określonym terminie programu naprawczego i jego realizacji po zatwierdzeniu przez Bank. Okres wypowiedzenia wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni – dowód – umowa k. 11. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wynosiła 1.650,00 PLN miesięcznie – okoliczność niezaprzeczona przez pozwanego. Powódka nie uiściła opłaty za pełną ratę kredytu za jeden okres płatności – okoliczność przyznana przez pozwanego. Powódka była w trzeciej ciąży i zapomniała o terminie zapłaty raty kapitałowo-odsetkowej w listopadzie 2011 roku – dowód – zeznania powódki k. 251. Pozwany nie wzywał powodów do zapłaty, w dniu 15 października 2012 roku wypowiedział powodom umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia – dowód – wypowiedzenie umowy k. 154, 155, dowód doręczenia k. 156. Pozwany zawiadomił powodów, że rozważy możliwość cofnięcia wypowiedzenia w przypadku uregulowania w okresie wypowiedzenia całości zaległych należności obejmujących kwotę 606,10 PLN tytułem należności kapitałowej, kwotę 1.132,97 PLN tytułem odsetek umownych, kwotę 4,46 PLN tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie, łącznie 1.743,53 PLN – dowód – wypowiedzenie k. 154, 155. Powódka kontaktowała się z pozwanym telefonicznie, pracownik pozwanego polecił płacenie rat w kwotach możliwych dla powodów – dowód – zeznania powódki k. 251-252. Powódka w formie pisemnej wnosila o cofnięcie wypowiedzenia, pozwany odmawiał uwzględnienia wniosków powódki – dowód – pisma k. 31-36. Powodowie płacili od 2.000,00 do 10.000,00 PLN miesięcznie tytułem spłaty kredytu, łącznie spłacili kapitał w kwocie 130.000,00 PLN – dowód – zeznania powódki k. 252, historia rachunku k. 22-28. W dniu 4 października 2013 roku pozwany wezwał powodów do zapłaty solidarnie kwoty 160.023,81 PLN tytułem kapitału, 33.361,56 PLN tytułem odsetek, łącznie 193.385,37 PLN – dowód – wezwania k. 152, 153. W dniu 19 listopada 2013 roku pozwany wystawił przeciwko powodom Bankowy Tytuł Egzekucyjny na kwotę łącznie 195.653,75 PLN – dowód – BTE k. 38. Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim nadał klauzulę wykonalności temu BTE przeciwko powodom jako dłużnikom solidarnym – dowód – postanowienie k. 39. Przeciwko powodom na wniosek pozwanego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie prowadzi postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1090/14 – okoliczność bezsporna.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwa przeciwegzekucyjne są merytorycznym środkiem obrony przeciwko niezgodnej z prawem egzekucji, zarówno, co do samej jej zasadności jak i dopuszczalności. Mają one skutek konstytutywny i zaliczane są do powództw o ukształtowanie prawa. Wyrok uwzględniający powództwo tworzy nowy stan prawny, co do postępowania egzekucyjnego. Powództwo opozycyjne nie narusza prawomocności tytułu egzekucyjnego, lecz jedynie pozbawia lub ogranicza jego wykonalność – Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, red. Z. Resich, W. Siedlecki, Warszawa 1969 s. 1148-1152. Dłużnik wnosząc powództwo przeciwegzekucyjne, powinien sprecyzować w pozwie, o jaki tytuł chodzi oraz w jakim zakresie domaga się pozbawienia czy ograniczenia jego wykonalności. Powodowie domagali się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości. Podstawa powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. stwarza dłużnikowi możliwość żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym, niebędącym orzeczeniem

sądu. Co do możliwości wystąpienia z powództwem przeciwegzekucyjnym przez dłużników banku wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 listopada 2003 roku w sprawie III CZP 78/03, publ. Prok.i Pr.-wkł. 2004/6/36 i LEX nr 108036. Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w tym orzeczeniu co do podniesienia w takim powództwie wszelkich zarzutów materialnoprawnych dotyczących wierzytelności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w sądową klauzulę wykonalności. „Chodzi tu o zarzuty powstałe przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego, przed wydaniem klauzuli wykonalności i po jej wydaniu. W grę mogą wchodzić np. zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż ujęte w tytule, nienastąpienia wymagalności roszczenia (mimo umieszczenia w b.t.e. oświadczenia banku innej treści). Nie można również wykluczyć zarzutu naruszenia prawa (art. 5 k.c.). Nie oznacza to jednak, że przepis art. 5 k.c. mógłby stać się samoistną podstawą powództwa przeciwegzekucyjnego z art. 840 k.p.c. Inna sytuacja ukształtowałaby się wówczas, gdyby istniały podstawy do uznania, że doszło do nadużycia prawa w wyniku wykonywania przez bank odpowiedniego uprawnienia kształtującego wynikającego z umowy kredytowej (np. wypowiedzenie umowy kredytowej). Wykonywanie przez bank takiego uprawnienia kształtującego mogłoby być oceniane z punktu widzenia przepisu art. 5 k.c. i w rezultacie prowadzić do wniosku, że dokonane przez bank wypowiedzenie umowy kredytu (ze względu na istnienie określonych okoliczności) nie mogło być uznane za skuteczne wobec kredytobiorcy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie wyklucza się możliwości dokonywania takiej oceny prawnej wykonywania przez bank uprawnień kształtujących, wynikających z umowy kredytowej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1987 r., IV CK 195/87, OSP 1990, nr 9, poz. 327). Istniałyby wówczas podstawy do wystąpienia przez kredytobiorcę z powództwem na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., ponieważ przeczyłby on zdarzeniom, na których oparto klauzulę wykonalności przeciwko niemu. Nieskuteczność wypowiedzenia umowy kredytowej przez bank w świetle przepisu art. 5 k.c. oznaczałoby bowiem niepowstanie w ogóle wobec kredytobiorcy roszczenia banku o zwrot kredytu, ujawnionego w b.t.e.”. Powodowie dowiedli, że roszczenie pozwanego nie istnieje, gdyż wypowiedzenie dokonane w dniu 15 października 2012 roku było bezskuteczne wobec powodów. Stosownie do przepisu § 21 umowy kredytowej wypowiedzenie przez pozwanego umowy mogło nastąpić skutecznie tylko w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo-kapitałowych. Tymczasem pozwany bezspornie przyznał, że wypowiedzenie nastąpiło wobec niezapłacenia przez powodów jednej raty odsetkowo-kapitałowej. Pozwany nie udowodnił, że powodowie nie dotrzymali warunków kredytu, a także istnienia zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy. Już z samego wypowiedzenia wynika, że zaległość powodów wynosi ledwie 1.743,53 PLN, a odsetki za opóźnienie wynoszą kwotę 4,46 PLN. Powodowie wykazali, że doszło do przeoczenia płatności tylko jednej raty odsetkowo-kapitałowej, a także płacenie przez nich po wypowiedzeniu umowy kredytu w kwotach od 2.000,00 PLN do 10.000,00 PLN miesięcznie. Powódka prowadzi działalność gospodarczą i nie było żadnego zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub wątpliwości co do jej złego stanu majątkowego. Wypowiedzenie umowy kredytowej i postawienie w stan wymagalności całego kredytu jest sprzeczne z treścią zobowiązania pozwanego zawartego w umowie kredytowej. Nie podjęcie przez pozwanego zobowiązania cofnięcia wypowiedzenia w razie uregulowania całości zaległych należności w kwocie 1.743,53 PLN jest nadużyciem prawa podmiotowego przez pozwanego. Przede wszystkim Sąd uznał, że pozwany dokonał wypowiedzenia umowy kredytowej sprzecznie z umową stron, a więc nieskutecznie wobec powodów. Powodowie nie zalegali z płatnością dwóch rat odsetkowo-kapitałowych. Pozwany nie wezwał powodów do zapłaty tej jednej zaległej raty odsetkowo-kapitałowej. Bezpodstawnie doszło do wypowiedzenia umowy. Następnie pozwany tak prowadził negocjacje z powodami, że płacili oni znacznie wyższe raty niż umówione, zapłacili zaległość, a pozwany nie cofnął wypowiedzenia. Nawet jeśli przyjąć, że pozwany miał prawo wypowiedzenia umowy na podstawie § 21 umowy, to wykonanie przez pozwanego tego uprawnienia kształtującego Sąd ocenił z punktu widzenia przepisu art. 5 k.c. i uznał, że dokonane przez pozwanego wypowiedzenia umowy kredytu nie mogło być uznane za skuteczne wobec powodów. Pozwany wykorzystał silniejszą swoją pozycję kredytodawcy wobec kredytobiorcy, nie potraktował powodów zgodnie z zasadami kodeksu etyki bankowej, opublikowanymi przez Związek Banków Polskich, którego członkiem jest pozwany. Nie postępował także zgodnie z zasadami obsługi swoich klientów, opracowanymi przez rzecznika klienta pozwanego.

Powodowie dowiedli, że ich zobowiązanie wobec powoda, a wynikające z tytułu egzekucyjnego – BTE, któremu sąd nadał klauzulę wykonalności nie istnieje. Dowiedli, że umowa kredytowa z dnia 16 czerwca 2009 roku nadal wiąże jej strony, gdyż nie została wypowiedziana skutecznie przez pozwanego.

To wszystko mając na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1, § 3 k.p.c.. Wynagrodzenie pełnomocnika powodów wynika z przepisu § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku poz. 461).